

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 35/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 (HE 175/2012 vp).

Toimenpidealoite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen:

— TPA 22/2011 vp — Kimmo Tiilikainen/kesk ym.: Yritysverotuksen uudistaminen (7.12.2011)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Anu Rajamäki, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo ja johtava asiantuntija Kari Aaltonen, Verohallinto
- professori Heikki Niskakangas, Aalto-yliopisto
- johtaja Anna Lundén, Suomen Yrittäjät.

Kirjallisen lausunnon on antanut Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry.

HALLITUKSEN ESITYS JA TOIMENPIDEALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015. Lisävähennykseen olisivat oikeutettuja osakeyhtiöt ja osuuskunnat työntekijöilleen maksamiensa tutkimus- ja kehittämistoiminnan palkkojen perusteella. Elinkeinotoiminnan tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä olisi 100 prosenttia yrityksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeisiin

kohdistuvista palkoista. Lisävähennyksen enimmäismäärä verovuonna olisi 400 000 euroa ja alaraja 15 000 euroa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2013 alusta. Lakia sovellettaisiin verovuosilta 2013—2015 toimitettavissa verotuksissa.

Toimenpidealoite

TPA 22/2011 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin yritysverotuksen uudistamiseksi kasvua tukevaksi ja uusia työpaikkoja synnyttäväksi. Uudistusta kaipaavat ainakin tappiontasausjärjestelmä, tulonlähdejako, yritysjärjestelytilanteet ja konserniverotus. Lisäksi on tarkistettava, että siirtohinnoittelua koskeva lainsäädäntö vastaa kaikilta osin muuttuneita käytäntöjä.

Aloitteessa esitetään lisäksi, että verotuksessa otetaan käyttöön erityinen innovaatiokannustin yritykselle, joka palkkaa uutta henkilöstöä laissa tarkemmin yksilöityihin tutkimus- ja kehittämistehtäviin. Samoin käyttöön tulisi ottaa enkelisijoittajakannustin aikaisen vaiheen riskirahan lisäämiseksi. Lisäksi Suomessa tulee säätää korkovähennysten rajoittamisesta tavalla, joka saattaa Suomen lainsäädännön vastaamaan keskeisten kilpailijamaiden oikeustilaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksellä halutaan tukea yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaa ja luoda sitä kautta kasvua ja uutta työtä maahan. Esityksen taloudelliseksi vaikutukseksi on arvioitu 190 milj. euroa vuositasolla. Valiokunta pitää näistä syistä tärkeänä saattaa laki voimaan mahdollisimman pian asian kiireisestä käsittelyaikataulusta huolimatta. Nopealla voimaantulolla on merkitystä myös siihen nähden, että laki on määräaikainen.

Valiokunta pitää niin ikään tärkeänä, että esitys saa myös käytännössä sen sijan, jota sillä tavoitellaan. Hallituksen tulee sen vuoksi seurata ehdotetun väliaikaisen kasvukannustimen toimivuutta ja vaikuttavuutta osana budjettiprosessiaan ja arvioida lain jatkokehitystarpeita kertyneiden tietojen valossa. Valiokunta ehdottaa asiaa koskevaa lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Toimenpidealoite

Valiokunta ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus) ja

että toimenpidealoite TPA 22/2011 vp hylätään.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia sekä ehdotetun väliaikaisen kasvukannustimen toimivuutta ja vaikuttavuutta käytännössä. Hallituksen tulee arvioida lain jatkokehitystarpeita saamansa tiedon perusteella ja tehdä tarvittaessa esityksen tavoitteiden kannalta tarpeelliseksi osoittautuvat muutosehdotukset.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Kauko Tuupainen /ps
jäs.	Leena Harkimo /kok (osittain)	Kari Uotila /vas
	Jouko Jääskeläinen /kd	Pia Viitanen /sd
	Timo Kalli /kesk	Ville Vähämäki /ps
	Sampsa Kataja /kok	vjäs. Risto Kalliorinne /vas
	Anneli Kiljunen /sd	Maria Lohela /ps
	Esko Kiviranta /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Mika Lintilä /kesk	Riitta Myller /sd
	Matti Saarinen /sd	Sirpa Paatero /sd
	Sari Sarkomaa /kok	Antti Rantakangas /kesk.
	Astrid Thors /r	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Keskusta sanoutuu irti menettelytavasta, jolla lakiesitys vietiin valiokunnassa läpi. Keskustan eduskuntaryhmä esitti jo vuonna 2011 toimenpideohjeen, jossa vaadittiin yritysten kannusten kiirehtimistä. Kiirehtimisellä emme kuitenkaan tarkoittaneet sitä, että lakia haudotaan valmistelussa yhdeksäntoista hetkeen ja tuodaan sen jälkeen pikakäsittelyyn eduskuntaan. Vuoden 2013 alusta voimaan tulevien lakimuutoksia koskevien mietintöjen olisi eduskunnan alkupeäräisen aikataulun mukaan pitänyt valmistua valiokunnista viimeistään 7.12.2012. Nyt hallitus toi viimeiset esityksensä eduskunnan lähetekeskusteluun vasta tämän takarajan jälkeen.

Edellisen kerran vastaavanlainen yhden päivän operaatio on tietävästi toteutettu kesäkuussa 1991, kun markka kytkettiin ecuun. Siis menettelytapa, jossa yhden päivän aikana päätetään hallituksen esityksestä, pidetään eduskunnan lähetekeskustelu, hyväksytään esitystä koskeva valiokunnan mietintö ja laitetaan päivän päätteeksi mietintö vielä eduskunnan ensimmäisessä täysistunnossa pöydälle. Tuolloin nopean käsittelyn syynä oli valuuttaan kohdistunut spekulointiuhka. Markka nimittäin voitiin virallisesti sitoa ecuun vasta lain tultua vahvistetuksi. Pelkona oli, että valuuttaan kohdistuu lain käsittelyajan voimakas paine, joka koettelee Suomen Pankin valuuttavarantoa.

Nyt tässä poikkeuksellisen kiireellisessä menettelytavassa on kyse kaikkea muuta kuin tällaisesta merkittävästä ulkoisesta uhkatekijästä. Kysymys on täysin kotikutoisesta ongelmasta, joka juontaa juurensa hallituksen kyvyttömyyteen tehdä tarvittavia ratkaisuja. Hallitus on syystä tai toisesta viivyttänyt viikko toisensa jälkeen esitystensä tuomista eduskuntaan, vaikka alun perin näistä lakiesityksistä sovittiin jo keväällä 2012 hallituksen päättäessä kehysbudjetista. Aikaa valmistelulle on ollut yhdeksän kuukautta.

Hallituksen ensimmäinen lakiluonnos tutkimus- ja tuotekehitysmenojen vähennysoikeudesta sai tyrmäävän vastaanoton lain kohderyhmältä eli yrityksiltä, joita esitys koskee. Tämän vuoksi olisi ollut erittäin tärkeää, että valiokunnalla olisi ollut aikaa kunnolla perehtyä esityksen sisältöön ja että sillä olisi ollut mahdollisuus myös tehdä lakiin tarvittavia muutoksia, jotta siitä olisi saatu aiempaa toimivampi. Nyt valiokunnan mietintö on käytännössä jouduttu kirjoittamaan valmiiksi ennen kuin lakiesitys saatiin edes lähetekeskusteluun. Asiantuntijoiden kuuleminen jäi pelkäksi muodollisuudeksi.

Keskustan valiokuntaryhmä esittää lakiesitykseen kolme muutosesitystä, jotka kaikki helpottavat erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia käyttää t&k-vähennystä uusien innovaatioiden ja kasvun edellytysten luomiseksi:

1. Vähennysoikeus ulotetaan osakeyhtiön ja osuuskuntien lisäksi koskemaan myös muuntyyppisiä yrityksiä. Hallituksen esittämässä muodossa lain ulkopuolelle rajautuisi merkittävä määrä pieniä ja keskisuuria yrityksiä vain siitä syystä, että niiden yritysmuoto on jokin muu kuin osakeyhtiö tai osuuskunta.
2. Vähennysoikeuden alaraja alennetaan 5 000 euroon, jotta myös pienillä yrityksillä olisi mahdollisuus huojenuksen käyttämiselle.
3. Vähennysoikeus ulotetaan myös alihankintana hankittaviin tutkimus- ja tuotekehityspanostuksiin. Erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä ei ole voimavaroja suorittaa omalla työvoimalla tutkimus- ja kehitystoimintaa, vaan se ostetaan yrityksen ulkopuolelta alihankintana.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

*Vastalauseen muutosehdotukset***Laki****tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Yrityksellä on oikeus verovuosina 2013—2015 tehdä elinkeinotoiminnan tulostaan työntekijöilleen maksamiinsa tutkimus- ja kehittämistoiminnan palkkoihin perustuva lisävähennys tässä laissa säädetyllä tavalla.

2 §

(Kuten VaVM)

3 §

Lisävähennyksen peruste ja määrä

Lisävähennykseen on oikeutettu kotimainen *yritys*. Oikeus lisävähennykseen on myös vastaavan ulkomaisen oikeushenkilön Suomessa olevan kiinteän toimipaikan harjoittaman tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteella.

Lisävähennys myönnetään *yrityksen* omaan liiketoimintaan liittyvään tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeeseen kohdistuvien palkkojen perusteella *tai ostamansa alihankintapalvelun kustannusten perusteella*. Palkoista otetaan verovuonna huomioon elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut palkat, joi-

den suorittamisvelvollisuus on mainitun lain 22 §:n 1 momentin mukaisesti syntynyt kyseisen verovuoden aikana.

Lisävähennyksen määrä on 100 prosenttia 2 momentissa tarkoitetuista palkoista. Lisävähennyksen enimmäismäärä on verovuonna 400 000 euroa. Lisävähennystä ei myönnetä, jos verovuonna vähennettävä määrä on alle 5 000 euroa.

(4 ja 5 mom. kuten VaVM)

4 §

Lisävähennyksen erityiset edellytykset

(1 ja 2 mom. kuten VaVM)

Lisävähennystä ei myönnetä *yritykselle* tai osuuskunnalle, joka on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 6 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa tai jota koskee mainitun artiklan 6 kohdan b alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

5—7 §

(Kuten VaVM)

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Mika Lintilä /kesk
Timo Kalli /kesk

Esko Kiviranta /kesk
Antti Rantakangas /kesk